

PLANI LOKAL AKSIONAR

PËR MBROJTJEN NGA
DHUNA FAMILJARE

NË KOMUNËN E TETOVËS për vitin 2012

ЛОКАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН

ЗА ЗАШТИТА ОД СЕМЕЈНО
НАСИЛСТВО

ВО ОПШТИНА ТЕТОВО за 2012 година

**PLANI LOKAL AKSIONAR PËR MBROJTJEN NGA DHUNA FAMILJARE
NË KOMUNËN E TETOVËS PËR VITIN 2012**

HYRJE

Shoqata për Emancipim, Solidaritet dhe Barazi të Grave në RM – ESE në partneritet me Komunën e Tetovës gjatë vitit 2011 ka kryer disa aktiviteti qëllimi i të cilave ishte përgatitje e planit aksionar lokal për përparimin e sistemit të mbrojtjes nga dhuna familjare në Komunën e Tetovës.

Si pjesë e aktiviteteve të programit ishte formuar grupi i punës i përbërë nga disa përfaqësues të administratës komunale lokale; stacionit policor Tetovë; Qendrës për Mbrojtje Sociale, Tetovë; ISHP Qendrës për Shëndet Publik, Tetovë; si edhe organizatave qytetare lokale. Grupi i punës kishte për detyrë të identifikonte sferat e shqetësimeve dhe problemeve gjatë ndërmarrjes së obligimeve nga të gjitha institucionet kompetente dhe komuna në lidhje me dhunën familjare dhe në bazë të kësaj të përgatitë Plan Aksionar Lokal për tejkalim të tyre.

Bazë për përgatitjen e Planit Aksionar Lokal është analiza e kryer e cila kishte për qëllim të përcaktojë përgjigjen institucionale ndaj dhunës familjare në Komunën e Tetovës, përkatësisht ndërhyrja e të gjitha institucioneve kompetente gjatë sigurimit në kohë të mbrojtjes përkatëse për viktimat e dhunës familjare në periudhën 2005-2010. Në të vërtetë me këtë analizë është përfshirë një periudhë kohore nga vendimmarrja e normativës ligjore, pa deri te përgatitja e këtij plani me qëllim që të përcaktohen trendet pozitive/negative në ndërhyrjen e institucioneve në përputhje me mandatin e tyre ligjor. Për nevojat e analizës janë zhvilluar dy instrumente: pyetësor për marrjen e të dhënave kuantitative prej institucioneve kompetente dhe pyetësor për zbatimin e intervistave cilësore me profesionalistë të cilët janë kompetentë të veprojnë në rast të dhunës familjare. Janë bërë intervista me përfaqësues të administratës komunale lokale, organizatat qytetare dhe viktimat e dhunës familjare.

Plani Aksionar Lokal për Mbrojtje të Dhunës Familjare i përgatitur për vitin 2012 do të dorëzohet te Kryetari i Komunës dhe Këshilli i Komunës së Tetovës për miratim dhe do të jetë bazë për përparimin e mbrojtjes nga dhuna familjare në komunë për vitin 2012.

Përgatitje e këtij plani, përkatësisht aktivitetet e zbatuar janë realizuar në suazat e Programit CIVICA MOBILITAS i implementuar nga QZHI dhe është mbështetur financiarisht nga SDC-ja.

PJESA E PARË:

ANALIZA E GJENDJEVE, PËRKATËSISHT VENDOSJA E INSTITUCIONEVE KOMPETENTE NË RASTET E DHUNËS FAMILJARE NË KOMUNËN E TETOVËS (2005 – 2010)

1. MASA PËR MBROJTJE NGA DHUNA FAMILJARE

Masat e mbrojtjes kanë për qëllim të sigurojnë siguri dhe mbrojtje të viktimave nga dhuna e mëtejshme familjare, përkatësisht ndihmë për tejkalimin e pasojave prej dhunës së përjetuar, si dhe krijimi i kushteve për integrim të saj në mjedisin social. Qendra për Punës Sociale, përkatësisht punëtori profesional përgjegjës e ndjek zbatimin e masave për mbrojtje. Masat për mbrojtje të parapara me ligjshmërinë pozitive familjare janë: strehim i detyrueshëm, mbrojtje shëndetësore përkatëse; intervenim dhe trajtim psikosocial përkatëse; këshillimore; shkollim i rregullt i fëmijëve të viktimës; informim të organit të ndjekjes; ndihma juridike dhe përfaqësimi; inicim i procedurave gjyqësore dhe dorëzimi i kërkesës për shqiptim të masave të përkohshme për mbrojtje.

Raste të paraqitura të dhunës familjare në Qendrën për Punë Sociale – Tetovë

Numri i rasteve të paraqitura të dhunës familjare në Qendrën për Punë Sociale, Tetovë, sipas viteve është si vijon: 2005 janë paraqitur 15 raste; 2006 janë paraqitur 16 raste; 2007 janë paraqitur 38 raste; 2008 janë paraqitur 57 raste; 2009 janë paraqitur 52 raste; dhe 2010 janë paraqitur 16 raste. Numri i përgjithshëm i rasteve të paraqitura (224), 183 janë paraqitur nga gratë viktimat të dhunës familjare. Prej të dhënave mund të konstatohet shkallë e ulët e rasteve të paraqitura të dhunës familjare.

Shkalla e ulët e rasteve të paraqitura e vërtetojnë edhe të dhënat për numrin jashtëzakonisht të ulët të kërkesave me shkrim për mbrojtje. Domethënë prej të gjitha rasteve të dhunës familjare në Qendrën për Mbrojtje Sociale (183), vetëm në 75 raste viktimat kanë nënshkruar kërkesë formale për fillim të procedurës për mbrojtje nga Qendra për Punë Sociale. Kjo nënkuptonte vetëm në 75 raste në periudhën e analizuar Qendra ka siguruar mbrojtjen e nevojshme, përkatësisht të njëjtën e ka siguruar me mesatare 12 gra viktimat të dhunës familjare në një vit.

Të dhënat e marra nga Qendra për Punë Sociale në raport me numrin e shërbimeve të veçanta (masa për mbrojtje) të cilat Qendra për Mbrojtje Sociale i ka siguruar për viktimat e dhunës familjare për periudhën 2005-2010 është si vijon: 5 grave viktimat të dhunës familjare u ka siguruar strehim të domosdoshëm në strehimore; 28 grave u ka siguruar mbrojtje shëndetësore përkatëse; 230 grave u është dhënë intervenim dhe trajtim psikosocial; në 7 raste janë ndihmuar fëmijët e viktimave të dhunës familjare që të vazhdojnë arsimimin e rregullt; në 21 raste është lajmëruar organi për ndjeke (policia); në 19 raste QPS – Tetovë ka ngritur procedura të tjera para gjykatës kompetente të cilat dalin prej raportit prindër/fëmijë; në 8 raste QPS ka dorëzuar kërkesë te gjykata për shqiptim të Masave të përkohshme për mbrojtje dhe 66 grave viktimat të dhunës familjare u është dhënë ndihmë juridike. Është e rëndësishme të përmendim se për shkak të mungesës së kapaciteteve në suazat e Qendrës për Punë Sociale – Tetovë për sigurim të ndihmës juridike, janë shfrytëzuar shërbimet e shoqatës së qytetarëve e cila të njëjtën gjë e siguron prej vitit 2003. Me përjashtim të ndihmës dhe mbështetjes psikosociale të siguruar, të gjitha shërbimet e tjera (masa mbrojtëse) janë siguruar në masë në masë të vogël. Shtesë, mungesa e strehimores shtetërore në Tetovë, e pamundëson mbrojtjen gjithëpërfshirëse për viktimat të cilat kanë nevojë për strehim urgjent nëse jeta e tyre dhe e fëmijëve të tyre është në rrezik.

Përveç Qendrës për Punë Sociale dhe Stacionit Policor – Tetovë, në institucionet shëndetësore në këtë komunë nuk janë evidentuar raste të dhunës familjare.

SISTEMI JURIDIK PËR MBROJTJE NGA DHUNA FAMILJARE

2.1. SISTEMI QYTETAR JURIDIK PËR MBROJTJE – MASA TË PËRKOHSHME PËR MBROJTJE PREJ DHUNËS FAMILJARE

Masat e përkohshme për mbrojtje kanë për qëllim mbrojtjen e viktimave nga dhuna e ardhshme, përkatësisht mundësim të mbrojtjes së drejtpërdrejtë dhe të shpejtë të viktimës së dhunës familjare. Në legjislacionin shëndetësor pozitiv familjar janë paraparë këto masa mbrojtëse: ndalim i dhunuesit të kërcënohet se do të kryejë dhunë familjare; ndalohet dhunuesi të keqtrajtojë, shqetësojë, telefonojë, kontaktojë, ose në mënyrë tjetër të komunikojë me viktimën; ndalohet dhunuesi t'i afrohet vendit të jetesës, shkollës, vendit të punës apo vend të caktuar ku rregullisht shkon një anëtar tjetër i familjes; heqja e dhunuesit nga shtëpia pa marrë parasysh pronësinë, deri në marrja e vendimit përfundimtar prej gjykatës; ndalohet dhunuesi të mbajë armë zjarri ose e njëjta t'i merret; obligim i dhunuesit t'i kthejë objektet të cilat nevojiten për plotësimin e nevojave të përditshme në shtëpi; ndihmë e obliguar ndaj familjes nga dhunuesi; dhunuesi të shkojë në këshillimore; mjekim i obliguar i dhunuesit nëse është përdorues i alkoolit dhe substancave të tjera psikotrope, apo ka ndonjë sëmundje; kompensim i shpenzimeve mjekësore dhe të tjera të ndodhura gjatë dhunës familjare dhe shqiptim i cilës do masë tjetër për të cilën gjykata konsideron se është e domosdoshme që të sigurohet siguria dhe mirëqenia e anëtarëve të tjerë të familjes. Këto masa të përkohshme i shqipton gjykata me kërkesë të Qendrës për Punë Sociale dhe viktimës së dhunës familjare.

Dorëzim i kërkesës për shqiptim të masave të përkohshme nga Qendra për Punë Sociale, Tetovë

Qendra për Punë Sociale – Tetovë në periudhën e analizës ka pasur një numër jashtëzakonisht të vogël kërkesash për fillim formal të procedurës për mbrojtje, përkatësisht 75. Si pasojë e numrit të vogël të kërkesave formale të dorëzuara për mbrojtje, është i vogël edhe numri i kërkesave të dorëzuara në gjykatë për shqiptim të Masave të Përkohshme për Mbrojtje (MPM). Domethënë gjatë periudhës së analizuar QPS Tetovë ka dorëzuar tetë (8) kërkesa te gjykata për shqiptim të MPM. Këto tetë (8) kërkesa i përmbajnë të gjitha llojet e masave të përkohshme për mbrojtje të parapara me Ligjin për Familjen.

Veprimi i gjykatës pas kërkesave të dorëzuara për shqiptim të masave të përkohshme për mbrojtje (MPM)

Prej të dhënave të marra nga Gjykata Themelore Tetovë, mungojnë të dhënat për numrin e kërkesave/propozimeve për shqiptim të Masave të Përkohshme për Mbrojtje. Janë të kapshme vetëm të dhënat për masa të përkohshme për mbrojtje të kërkuara dhe lloji i tyre. Domethënë për periudhën e analizuar Qendra për Punë Sociale – Tetovë ka kërkuar shqiptim të 45 masave të veçantë të përkohshme për mbrojtje.

Prej tyre, Gjykata Themelore – Tetovë ka shqiptuar 35 masa të përkohshme për mbrojtje. Në raport të llojit të masave të shqiptuara nga 11 masave ligjore të përkohshme të parapara për mbrojtje, gjykata themelore ka shqiptuar vetë tri lloje të MPM-së si vijon: ndalim të kërcënohet se do të kryejë dhunë familjare; mirëmbajtje të obligueshme të familjes dhe mjekim të obligueshëm nëse është shfrytëzues i alkoolit dhe substancave të tjera psikotrope apo ndonjë sëmundje tjetër.

Tek Gjykata Themelore – Tetovë nuk janë dorëzuar kërkesa/propozime për shqiptim të MPM-së drejtpërdrejt nga viktimat e dhunës familjare.

2.2. SISTEMI JURIDIK PENAL PËR MBROJTJE

Mbrojtja penale juridike ka për qëllim ta sanksionojë sjelljen e dhunshme në suazat e familjes, përkatësisht të bëjë të ditur se sjellja e tillë është e palejueshme dhe se e njëjta do t'u nënshtrohet sanksioneve përkatëse. Këtë mbrojtje e sigurojnë organet e punëve të brendshme, përkatësisht të gjithë aktorët e tjerë në suazat e sistemit juridik penal. Dhuna familjare në RM është e sanksionuar, përkatësisht rregulluar në shumë të Kodit Penal (vepra penale kundër jetës dhe trupit, vepra penale kundër lirive dhe të drejtave të njeriut dhe qytetarit, vepra penale kundër lirisë dhe moralit.) E drejta penale në RM nuk inkriminon një lloj të veçantë të shkeljeve nga fusha e dhunës familjare. Të gjitha veprat penale për mbrojtje prej dhunës familjare ndiqen me obligim zyrtar, përveç veprës penale lëndim trupor neni 130 faqe 2 për të cilin vetëm nevojitet të merret propozim për ndjekje – në përputhje me viktimën para dorëzimit të fletëparaqitjes penale.

Objekt i analizës në raport me ndërhyrjen e SP – Tetovë për periudhën 2005-2010 ka qenë i kufizuar për shkak të pengesës fizike të të dhënave vijuese: raste të paraqitura të dhunës familjare, duke përfshirë edhe të dhëna për ankesa të paraqitura dhe fletëparaqitje penale për dhunë familjare në periudhën a 2005-2008. Kjo analizë gjithashtu ishte limituar për shkak të të dhënave të pakta (vetëm vepër penale, lëndim trupor), nga ana e Prokurorisë Publike Themelore në Tetovë.

Raste të paraqitura për dhunë familjare në Stacionin Policor - Tetovë për vitin 2009 (në tekstin e mëposhtëm SP-Tetovë)

Numri i përgjithshëm i rasteve të paraqitura të dhunës familjare në SP – Tetovë në vitin 2009 ka qenë 149, që është jashtëzakonisht i vogël duke pasur parasysh se në të njëjtën periudhë në Stacionin Policor në Koçani janë paraqitur 141 raste të dhunës familjare. Raste e paraqitura të dhunës familjare kanë të bëjnë me të gjitha llojet e kësaj dhune (duke përfshirë edhe dhunën mbi gratë, prindërit dhe fëmijët).

Ankesa të paraqitura/paralajmërimi me shkrim për dhunë familjare në SP – Tetovë për vitin 2009

Një pjesë e theksuar rasteve të paraqitura në vitin 2009 futen tek ankesat. Kështu numri i theksuar i ankesave të paraqitura për vitin 2009 është 90. Megjithatë shqetëson fakti për numrin e ulët të ankesave të evidentuara për dhunë familjare, duke pasur parasysh se në SP-Koçani numri i ankesave për të njëjtën periudhë është 106.

Paraqitje penale për dhunën familjare të dorëzuar nga SP-Tetovë për vitin 2009

Nga numri i përgjithshëm për vitin 2009, një pjesë jashtëzakonisht e vogël futet fletëparaqitje penale. Domethënë, në këtë periudhë SP-Tetovë ka evidentuar një fletëparaqitje penale për dhunë familjare. Për ilustrim në të njëjtën periudhë në SP-Koçani janë evidentuar 10 fletëparaqitje penale.

Raporte të veçanta për vepra penale të kryera si dhunë familjare

Një pjesë e rasteve të paraqitura kanë rezultuar me përgatitje dhe dorëzim të raporteve të veçanta. Raport të veçantë përgatit inspektori i i obliguar për dhunën familjare në rast kur viktimat kërkon ndjekje penale, por për shkak të mungesës të dëshmive nuk është dorëzuar fletëparaqitje penale. Raporti i përgatitur dorëzohet tek Prokuroria Publike. Në periudhën e analizuar numri i këtyre raporteve është 60 raporte të përgatitura, dhe kjo në vitin 2005 nëntë (9) raporte; në vitin 2006 12 raporte; në vitin 2007 nëntë (9) raporte; në vitin 2008 dhjetë (10) raporte; në vitin 2009 11 raporte dhe në vitin 2010 nëntë (9) raporte për vepra penale të kryera për dhunë familjare. Për dallim nga stacioni policor – Tetovë, Prokuroria Publike Themelore nuk ka evidentuar raporte të tilla të veçanta.

Fletëparaqitje penale të dorëzuara për lloje të veçanta të dhunës familjare në SP - Tetovë

Një pjesë e rasteve të paraqitura ka rezultuar me përgatitje dhe dorëzim të fletëparaqitjeve penale për dhunën familjare të ushtruar. Gjatë periudhës së analizës, përkatësisht 2005-2010 janë dorëzuar 209 fletëparaqitje penale.

Në raport me llojet e dhunës për të cilat janë dorëzuar fletëparaqitje penale gjendja është si vijon:

A) Dhunë psikike

Në periudhën e analizuar (2005-2010), stacioni policor- Tetovë ka përgatitur fletëparaqitje penale për vepra penale kundër lirive dhe të drejtave të njeriut, me të cilat sanksionohen format e dhunës psikike (dhunë familjare), numri i përgjithshëm i fletëparaqitjeve penale për vepra penale: Rrezikim i sigurisë (neni 144 zëri 2) dhe Detyrim (neni 139, zëri 2) është 68 raste.

Nuk ekziston asnjë fletëparaqitje penale për vepër penale Ndalim nga liria në kundërshtim me ligjin (neni 140, zëri 2), e cila gjithashtu është vepër me të cilën sanksionohet dhuna psikologjike.

Në 3 (tre) prej rasteve të paraqitur të veprave penale është përdorur armë zjarri dhe kjo te vepra penale rrezikim i sigurisë.

B) Dhunë fizike

Numri i fletëparaqitjeve penale, për vepra penale kundër jetës dhe trupi, me të cilat sanksionohen format e dhunës fizike (dhunë familjare), në periudhën e analizuar është si vijon: 2005 janë dorëzuar 37 fletëparaqitje; 2006 janë dorëzuar 31 fletëparaqitje; 2007 janë dorëzuar 31 fletëparaqitje; 2008 janë dorëzuar 39 fletëparaqitje; 2009 janë dorëzuar 48 fletëparaqitje; dhe 2010 për periudhë prej 6 muajsh janë dorëzuar 23 fletëparaqitje. Në raport me llojin e veprave penale për të cilat janë shqiptuar fletëparaqitje penale, të dhënat janë si më poshtë: dy (2) fletëparaqitje për vrasje; 138 fletëparaqitje për lëndim trupor, dhe një (1) për lëndim të rëndë trupor.

Prej numrit të përgjithshëm të fletëparaqitjeve penale të dorëzuara (209), 167 kanë të bëjnë me vepra penale për dhunë familjare të kryer mbi gra viktime të dhunës familjare (bashkëshorte/partnere).

B) Dhunë seksuale

Në periudhën 2005 – 2010 nuk është dorëzuar asnjë fletëparaqitje penale për dhunë seksuale.

Prej të dhënave të marra mund të konstatohet gjendja e mëposhtme në lidhje me sistemin juridik penal për mbrojtje në Komunën e Tetovës. Numri i fletëparaqitjeve për rastet e dhunës familjare në vitin 2009 është 149, që korrespondon me numrin përkatës të fletëparaqitjeve të dorëzuara për periudhën prej një viti nga qytetarët e Komunës së Tetovës.

Nga analiza e andejshme është evident numri i ankesave për dhunë familjare i dorëzuar në Stacionin Policor – Tetovë për vitin 2009. Domethënë, prej numrit të përgjithshëm të fletëparaqitjeve për dhunë familjare në 2009 (149) 90 futen në ankesat e paraqitura për të njëjtin vit.

Nga të dhënat e analizuara në raport me veprimin e policisë pas rasteve të paraqitura, është evident numri jashtëzakonisht i ulët i fletëparaqitjeve penale të dorëzuara (vetë 1 fletëparaqitje në vitin 2009). Duke marrë parasysh intencionin themelor të ligjdhënësit, d.m.th. rregullimin ligjor të akteve të dhunës familjare si vepra penale, në vend të shkeljes, mund të nxjerrim përfundimin se praktika e tillë e “mos”dorëzimit të fletëparaqitjeve penale është në rregull. Por, kjo vetëm nëse numri i fletëparaqitjeve penale për dhunë familjare është në nivel lakmues. Por, prej të dhënave të marra mund të konstatohet numër i pamjaftueshëm i fletëparaqitjeve penale për dhunë familjare. Kështu në vitin 2009, prej numrit të përgjithshëm të rasteve të paraqitura të dhunës familjare (149), Stacioni Policor – Tetovë ka përgatitur 48 fletëparaqitje për dhunë familjare.

Në raport me ngritjen e fletëparaqitjeve penali në lidhje me llojet e ndryshme të dhunës familjare, është evidente praktika pozitive e ngritjes së fletëparaqitjeve penale për dhunë psikike me përjashtim të veprës penale Ndalim lirie pa të drejtë me ligj . Në përputhje me Kodin penal kjo vepër së bashku me veprat Detyrim dhe Rrezikim i sigurisë janë vepra penale me të cilat sanksionohen format psikike të dhunës familjare e të cilat ndiqen me detyrim zyrtar.

Në lidhje me dhunën fizike, ekziston praktikë negative e ngritjes së fletëparaqitjeve penale për veprën penale Lëndim trupor. Njëkohësisht të dhënat shënojnë praktikë negative dhe në raport të mos ngritjes së fletëparaqitjeve penale për dhunë seksuale familjare të ushtruar.

Në raport me veprimin e policisë është konstatuar praktikë negative ndaj kërkesës për pajtueshmëri nga ana e viktimës për ndjekje penale, madje edhe për vepra penale të cilat ndiqen me detyrim zyrtar (kjo sidomos për veprat penale Detyrim dhe Rrezikim i sigurisë).

Masa të përkohshme të ndërmarra për mbrojtje nga Stacioni i Policisë – Tetovë

Për periudhën e analizës, nga Gjykata Themelore Tetovë Stacionit Policor të Tetovës i janë dorëzuar vetëm katër (4) vendime për ndërmarrjen e këtyre masave. Dy (2) vendime me 3 masa të përkohshme të veçanta për mbrojtje janë ndërmarrë gjatë vitit 2009, dhe dy (2) vendime me 7 masa të përkohshme për mbrojtje janë ndërmarrë në vitin 2010.

Raporte të veçantë për vepra penale për dhunë familjare, të zbatuar nga Prokuroria Themelore Publike (në tekstin e mëposhtëm PThP – Tetovë)

Prokuroria Themelore Publike – Tetovë nuk ka evidentuar asnjë rast të zbatimit të raportit të veçantë (kur viktimat kërkon ndjekje penale, por për mungesë të dëshmive nuk është ngritur fletëparaqitje penale). Kjo shtesë habit sidomos nëse i marrim parasysh të dhënat sipas të cilave nga SP – Tetovë janë dorëzuar gjithsej 60 raporte të veçanta për vepra penale të kryera për dhunë familjare tak OJQ-të.

Fletëparaqitje penale të evidentuara dhe akte prokurorie të dorëzuara nga OJQ – Tetovë

Në periudhën 2005-2010 sipas evidencës së OJQ-ve, janë dorëzuar ky numër i fletëparaqitje: viti 2005 25 fletëparaqitje penale; v. 2006 44 fletëparaqitje penale; v. 2007 24 fletëparaqitje penale; v. 2008 36 fletëparaqitje penale; v. 2009 29 fletëparaqitje penale; dhe në vitin 2010 21 fletëparaqitje penale. Të gjitha fletëparaqitjet penale që janë dorëzuar tek OJQ – Tetovë kanë të bëjnë me veprën penale lëndim trupor (këto janë të dhënat e vetme që janë siguruar nga ana e OJQ-ve). Prej 179 fletëparaqitje penale gjithsej, Prokuroria Themelore Publike ka dorëzuar 135 akte akuzuese tek Gjykata Themelore Tetovë dhe ka rrëzuar 38 fletëparaqitje penale të OJQ-ve.

OJQ – Tetovë nuk kanë shënuar se sa kohë është nevojitur nga momenti i dorëzimit të fletëparaqitjes penale deri te dorëzimi i aktit akuzues, as nuk janë shënuar vështirësitë me të cilat ballafaqohen prokurorët gjatë procesimit të objekteve të cilat kanë të bëjnë me dhunën familjare.

Aktvendime në fuqi të shqiptuara nga Gjykata Themelore Tetovë

Në përputhje me të dhënat e marra nga Gjykata Themelore Tetovë, kjo gjykatë ka shqiptuar 140 aktvendime të plotfuqishme për periudhën 2005-2010. Nga numri i aktvendimeve të plotfuqishme për rastet e dhunës familjare, 90 aktvendime të plotfuqishme kanë të bëjnë me veprën Lëndim Trupor. Nga numri i përgjithshëm i aktvendimeve të plotfuqishme për rastet e dhunës familjare në 10 raste

gjkata ka shqiptuar dënim me kusht, në 23 raste ka shqiptuar dënim me të holla, kurse për numrin e mbetur të rasteve (107) është shqiptuar dënim me burg. Kjo është shqiptuar për veprat penale më të vështira si vrasje, përdhunim dhe përdhunim fëmijësh. Sektori penal pranë Gjykatës Themelore Tetovë, lëndët penale për dhunë familjare nuk i mban në regjistër të veçantë dhe nën shifër të veçantë. Njëkohësisht në pyetësor nuk janë dhënë vështirësitë me të cilat gjykata ballafaqohet gjatë procesimit të lëndëve për dhunë familjare.

3. PËRFUNDIME NGA ANALIZA E KRYER PËR VEPRIMTARINË E INSTITUCIONEVE KOMPETENTE NË RASTET E DHUNËS FAMILJARE NË KOMUNËN E TETOVË (2005-2010)

Si rezultat i analizës së kryer kuantitative dhe kualitative, përkatësisht, për veprimtarinë e institucioneve kompetente në rastet e dhunës familjare në Komunën e Tetovës janë përcaktuar këto sfera për shqetësim:

TË PËRGJITHSHME

- 1) Nuk ekziston sistem dhe metodologji e vendosur për mbledhjen e të dhënave për dhunën familjare nga të gjitha institucionet kompetente me qëllim që të evidentohen, mblidhen dhe analizohen gjendjet me dhunën familjare;
- 2) Qytetarët nuk janë të informuar sa duhet për mandatin e veprimtarisë së institucioneve kompetente në lidhje me rastet e dhunës familjare;
- 3) Nuk ekziston edukim dhe mekanizëm në kontinuitet veprimtari të koordinuar të strukturave profesionale të cilat punojnë në fushën e dhunës familjare në nivel komunal.

MASA MBROJTËSE NGA DHUNA FAMILJARE

- 4) Shkallë e ulët e paraqitjes së rasteve të dhunës familjare në Qendrën e Punës Sociale në Tetovë (Numri mesatar i rasteve në vit është 12);
- 5) QPS – Tetovë nuk funksionon pasdite, pas orës 16, gjatë fundjavës dhe për festa;
- 6) QPS – Tetovë nuk ka kuadër të ekipuar për punë me viktimat e dhunës familjare;
- 7) Nuk ekziston strehimore rajonale në Rajonin e Pollogut për strehim afatgjatë të viktimave të dhunës familjare, dhe njëkohësisht nuk ekziston strehimore me afat të shkurtër për viktimat e dhunës familjare në kushtet kur nevojitet strehim urgjent;
- 8) Përveç ndihmës juridike, mungon ndihma psikologjike nëpërmjet këshillimoreve për gratë viktimat të dhunës familjare;
- 9) Në institucionet shëndetësore nuk ekziston evidencë e veçantë për rastet e paraqitur të dhunës familjare.

SISTEMI QYTETAR JURIDIK PËR MBROJTJE – MASA TË PËRKOHSHME PËR MBROJTJE NGA DHUNA FAMILJARE

- 10) Numër jashtëzakonisht i vogël i kërkesave të dorëzuara për shqiptim të masave të përkohshme për mbrojtje nga Qendra për Punë Sociale Tetovë (gjithsej 8 kërkesa për periudhë prej pesë vjetësh);
- 11) Ekziston praktikë e shqiptimit vetëm të tri llojeve të masave të përkohshme për mbrojtje: ndalim kërcënimi se do të kryejë dhunë familjare; mbajtje të obliguar të familjes dhe mjekim i obliguar nëse është përdorues i alkoolit dhe substancave të tjera psikotrope apo ka ndonjë sëmundje;

SISTEMI JURIDIK-PENAL PËR MBROJTJE

- 12) Nuk ekziston asnjë fletëparaqitje penale e dorëzuar për dhunë seksuale të ndodhur (dhunë familjare) në periudhën 2005 dhe 2010;
- 13) Aktet e dhunës në familjare në shumicën e rasteve trajtohen si ankesa dhe nuk rezultojnë me dorëzim të fletëparaqitjeve penale;
- 14) Numër jashtëzakonisht i ulët i fletëparaqitjeve penale për ushtrim të dhunës familjare;

- 15) Një numër i theksuar i fletëparaqitjeve për dhunën fizike lidhen me veprën penale Lëndim Trupor, kurse për dhunën psikologjike në veprën penale Rrezikim të Sigurisë dhe Detyrim;
- 16) Ekzistimi i praktikës së kërkesës së miratimit për ndjekje penale nga ana e viktimës, madje edhe kur veprat penale ndiqen me detyrë zyrtare;

PJESA E DYTË:

PLANI LOKAL AKSIONAR PËR MBROJTJE NGA DHUNA FAMILJARE PËR VITIN 2012 NË KOMUNËN E TETOVËS

1. QËLLIMI I PËRGJITHSHËM I PLANIT AKSIONAR LOKAL

Qëllimi i përgjithshëm i Planit Aksionar Lokal për Mbrojtje nga Dhuna Familjare në Komunën e Tetovës është zvogëlimi i dukurisë së dhunës familjare dhe përmirësimi i cilësisë së mbrojtjes me masa sistematike në fushat/domenet e parandalimit të dukurisë së dhunës familjare, edukimi i vazhdueshëm i strukturave profesionale, përmirësimi i sistemit të mbrojtjes të viktimave të dhunës familjare, vendosja e sistemit për evidencë dhe mbledhja e rregullt e të dhënave për rastet e dhunës familjare.

2. QËLLIME TË VEÇANTA, REZULTATE DHE AKTIVITETE PËR REALIZIMIN E PLANIT AKSIONAR LOKAL

Qëllimi i veçantë 1: Parandalimi i dukurisë së dhunës familjare

Rezultati 1.1 : Informim më i madh i popullatës për njohjen e dhunës familjare, për nevojën e paraqitje në kohë të saj, si edhe për mundësitë ekzistuese për mbrojtje nga ky lloj dhune

Aktivitete:

1. Përgatitje e materiale informative-edukuese (broshura, fletushka dhe postera), duke përfshirë dhe desiminimin e materialeve informative-edukuese
2. Përgatitje e një spoti të shkurtër për dhunën familjare
3. Njohje të opinionit të përgjithshëm nëpërmjet mediave elektronike (prezantim i mandatit dhe llojit të mbrojtjes të cilën e sigurojnë institucionet kompetente).

Mbartës të aktiviteteve: Komuna e Tetovës, Qendra për Punë Sociale, Stacioni Policor, institucionet shëndetësore dhe sektori qytetar

Periudha e realizimit: Çdo dy muaj gjatë vitit.

Rezultat 1.2 Informim i zmadhuar tek të rinjtë për njohje të dhunës familjare, për nevojën e paraqitjes së saj në kohë, si dhe për mundësitë ekzistuese për mbrojtje nga ky lloj dhune

1. Organizim i punëtorive njëditore informative-edukuese me popullatën gjimnaziste

Mbartës të aktiviteteve: Komuna e Tetovës, Qendra për Punë Sociale, institucionet shëndetësore dhe sektori qytetar.

Periudha e realizimit: Çdo dy muaj gjatë vitit.

Qëllimi i veçantë 2: Edukim i vazhdueshëm i strukturave profesionale

Rezultati 2.1.: Informim, senzibilitet, njohuri dhe aftësi të ngritura të strukturave profesionale për ndërhyrje në rastet e dhunës familjare

Aktivitete:

1. Organizim i punëtorive tematike njëditore (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuara në këtë plan) për ndërhyrje përkatëse në rastet e dhunës familjare nga nëpunësit policorë në territorin e Komunës së Tetovës;
2. Organizim i punëtorive tematike njëditore (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuara në këtë plan) për ndërhyrje përkatëse në rastet e dhunës familjare nga nëpunësit në Qendrën për Punë Sociale në Komunën e Tetovës;
3. Organizim i punëtorive tematike njëditore (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuara në këtë plan) për ndërhyrje përkatëse në rastet e dhunës familjare nga nëpunësit shëndetësorë në territorin e Komunës së Tetovës;
4. Organizim i punëtorive tematike njëditore (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuara në këtë plan) për ndërhyrje përkatëse në rastet e dhunës familjare nga përfaqësuesit e PThP dhe Gjykatës së Tetovës (sektori penal);
5. Organizim i forumeve profesionale (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuar në këtë plan) të aktorëve të sistemit juridik-penal për nevojën e ndërhyrjes së koordinuar në sigurimin e të gjitha llojeve të mbrojtjes dhe përparimit në sigurimin e kësaj mbrojtjeje (polici, OJQ dhe Gjykata Themelore Tetovë);
6. Organizim i forumeve profesionale (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuar në këtë plan) të aktorëve tek të cilët kryhet paraqitja e rasteve të dhunës familjare në raport me e të gjitha llojeve të mbrojtjes dhe përparimit në sigurimin e kësaj mbrojtjeje (QPS, polici, OJQ dhe institucione shëndetësore);

7. Organizim i forumeve profesionale (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuar në këtë plan) të aktorëve të sistemit juridik-qytetar për nevojën e ndërhyrjes së koordinuar në shqiptimin e masave të përkohshme për mbrojtje (QPS, Gjykata Themelore Tetovë dhe organizatat qytetare).

Mbartës të aktiviteteve: Qendra për Punë Sociale, Stacioni i Policisë, institucionet shëndetësore, sektori qytetar, OJQ dhe Gjykata Themelore Tetovë

Periudha e realizimit: çdo tre muaj gjatë vitit.

Qëllimi i veçantë 3: Përmirësim i sistemit të mbrojtjes së viktimave të dhunës familjare

Rezultati 3.1: Sigurim i strehimores afatgjatë në suazat e strehimores rajonale

Aktivitete :

1. Organizim i takimit të përbashkët me kryetarët e komunave të Tetovës dhe Gostivarit me qëllim që të etablohet strehimore rajonale për viktimat e dhunës familjare.
2. Lidhje e marrëveshjes ndërmjet komunave midis kryetarit të Komunës të Tetovës dhe kryetarit të Komunës së Gostivarit
3. Sigurim i hapësirës për funksionim të strehimores rajonale për viktimat e dhunës familjare.

Mbartës të aktiviteteve: Komuna e Tetovës, Komuna e Gostivarit dhe Ministria e Punës dhe Politikës Sociale

Periudha e realizimit: e vazhdueshme

Qëllimi i veçantë 4: Vendosja e sistemit për evidencë dhe mbledhje të rregullt të të dhënave për rastet e dhunës familjare

Rezultati 4. 1.: Sistem për evidencë të rasteve të dhunës familjare në institucionet shëndetësore

Aktivitete:

1. Organizim i takimeve të punëtorëve shëndetësorë dhe strukturave të tjera kompetente profesionale (punëtor social, inspektor i policisë për dhunën familjare, prokuror publik, gjykatës qytetar dhe penal) me qëllim që të shkëmbehen informacione në raport me evidencën ekzistuese për dhunën familjare.
2. Formim i grupit të punës (mjekë amë, urgjenca, neuropsikiatër) për përgatitje të rekomandimit për mbajtje të evidencës në rastet e dhunës familjare në institucionet shëndetësore.
3. Përgatitje të rekomandimit për mbajtje të evidencës në institucionet shëndetësore.

Mbartës të aktiviteteve: institucionet shëndetësore.

Periudha e realizimit: janar - mars, 2012.

Rezultat 4.2.: Sistem për mbledhjen e rregullt të të dhënave dhe ndjekje e gjendjes nga të gjitha institucionet kompetente.

Aktivitete:

1. Organizim i takimit të përfaqësuesve të institucioneve kompetente të cilat veprojnë në rastet e dhunës familjare me qëllim që të përcaktohet sistem për mbledhjen e rregullt të të dhënave për dhunën familjare.
2. Përgatitje dhe dorëzim i raporteve gjashtëmujore të të gjitha institucioneve kompetente tek Komuna e Tetovës për gjendjet në lidhje me dhunën familjare në Komunën e Tetovës.

Mbartës të aktiviteteve: Komuna e Tetovës, Qendra për Punë Sociale, stacioni policor, institucionet shëndetësore, sektori qytetar, PThP dhe Gjykata Themelore Tetovë.

Periudha e realizimit: Vazhdimisht.

Qëllimi i veçantë 5: Vendosja e mekanizmit për zbatim dhe ndjekje të Planit Aksionar Lokal për Mbrojtje nga Dhuna Familjare

Rezultati 5.1. : Zbatim efektiv i Planit Aksionar Lokal për Mbrojtje nga Dhuna Familjare në Komunën e Tetovës

Aktivite:

1. Formim i organit për zbatim dhe ndjekje të Planit Aksionar Lokal për Mbrojtje nga Dhuna Familjare;
2. Përcaktim të kompetencave të organit për zbatim dhe ndjekje të Planit Aksionar Lokal për Mbrojtje nga Dhuna Familjare dhe
3. Përgatitje të raporteve të rregullt për zbatim dhe ndjekje të Planit Aksionar Lokal për Mbrojtje nga Dhuna Familjare.

Mbartës të aktiviteve: Komuna Tetovë.

Periudha e realizimit: fillimi i vitit 2012.

SHTESË: Tregim tabelar i qëllimeve të veçanta, rezultatet dhe aktivitetet e Planit Aksionar Lokal për Mbrojtje nga Dhuna Familjare në Komunën e Tetovës

Qëllimi i veçantë 1: Parandalimi i dukurisë së dhunës familjare

Rezultati 1.1 : Informim më i madh i popullatës për njohjen e dhunës familjare, për nevojën e paraqitje në kohë të saj, si edhe për mundësitë ekzistuese për mbrojtje nga ky lloj dhune

Rezultat 1.2 Informim i zmadhuar tek të rinjtë për njohje të dhunës familjare, për nevojën e paraqitjes së saj në kohë, si dhe për mundësitë ekzistuese për mbrojtje nga ky lloj dhune

nr.	Detyrë/ aktivitet	Mbartës	Periudha e realizimit	Indikatorë
1.1	Përgatitje e materiale informative- edukuese (broshura, fletushka dhe postera), duke përfshirë dhe desiminimin e materialeve	Komuna e Tetovës, Qendra për Punë Sociale, Stacioni Policor, institucionet shëndetësore dhe sektori	Përgatitja e materialeve – shkurt Desiminimi - vazhdimisht	- u përgatitën 2000 fllaerë - 200 postera

	informative-edukuese Njohje të opinionit të përgjithshëm nëpërmjet mediave elektronike (prezantim i mandatit dhe llojit të mbrojtjes të cilën e sigurojnë institucionet kompetente).	qytetar		
1.2	Përgatitje e një spoti të shkurtër për dhunën familjare	Komuna Tetovë	shkurt	- Video spot i përgatitur - Emitim në mediat elektronike
1.3	Njohje të opinionit të përgjithshëm nëpërmjet mediave elektronike (prezantim i mandatit dhe llojit të mbrojtjes të cilën e sigurojnë institucionet kompetente).	Komuna e Tetovës, Qendra për Punë Sociale, Stacioni Policor, institucionet shëndetësore dhe sektori qytetar	shkurt, maj, shtator dhe dhjetor	Pjesëmarrje në emisione
1.4	1. Organizim i punëtorive njëditore informative-edukuese me popullatën gjimnaziste nga një ekip i caktuar profesionistësh	Komuna e Tetovës, Qendra për Punë Sociale, Stacioni Policor, institucionet shëndetësore dhe sektori qytetar	Çdo dy muaj nga dy punëtori edukuese	- Numri i punëtorive të realizuara me popullatën gjimnaziste - Numri i gjimnazistëve të pranishëm në leksione

Qëllimi i veçantë 2: Edukim i vazhdueshëm i strukturave profesionale

Rezultati: Informim, senzibilitet, njohuri dhe aftësi të ngritura të strukturave profesionale për ndërhyrje në rastet e dhunës familjare

Бр.	Detyra/aktivitete	Mbartës	Koha e realizimit	Indikatorë
2.1	Organizim i punëtorive tematike njëditore (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuara në këtë	ПС- Тетово	mars, qershor, shtator dhe dhjetor	- Numri i punëtorive të mbajtura - Numri i pjesëmarrësve

	plan) për ndërhyrje përkatëse në rastet e dhunës familjare nga nëpunësit policorë në territorin e Komunës së Tetovës;			
2.2	Organizim i punëtorive tematike njëditore (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuara në këtë plan) për ndërhyrje përkatëse në rastet e dhunës familjare nga nëpunësit në Qendrën për Punë Sociale në Komunën e Tetovës;	QPS - Tetovë	mars, qershor, shtator dhe dhjetor	- Numri i punëtorive të mbajtura - Numri i pjesëmarrësve
2.3	Organizim i punëtorive tematike njëditore (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuara në këtë plan) për ndërhyrje përkatëse në rastet e dhunës familjare nga nëpunësit shëndetësorë në territorin e Komunës së Tetovës;	Institucionet shëndetësore - Tetovë	mars, qershor, shtator dhe dhjetor	- - Numri i punëtorive të mbajtura - Numri i pjesëmarrësve
2.4	Organizim i punëtorive tematike njëditore (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuara në këtë plan) për ndërhyrje përkatëse në rastet e dhunës familjare nga përfaqësuesit e PThP dhe Gjykatës së Tetovës (sektori penal);	Gjykata Themelore - Tetovë PThP- Tetovë	mars, qershor, shtator dhe dhjetor	- Numri i punëtorive të mbajtura - Numri i pjesëmarrësve

2.5	Organizim i forumeve profesionale (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuar në këtë plan) të aktorëve të sistemit juridik-penal për nevojën e ndërhyrjes së koordinuar në sigurimin e të gjitha llojeve të mbrojtjes dhe përparimit në sigurimin e kësaj mbrojtjeje (polici, PThP dhe Gjykata Themelore Tetovë);	Stacione policore, PThO dhe Gjykata Themelore Tetovë	prill, maj, tetor dhe nëntor	- Numri i punëtorive të mbajtura - Numri i pjesëmarrësve
2.6	Organizim i forumeve profesionale (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuar në këtë plan) të aktorëve tek të cilët kryhet paraqitja e rasteve të dhunës familjare në raport me e të gjitha llojeve të mbrojtjes dhe përparimit në sigurimin e kësaj mbrojtjeje (QPS, polici, OJQ dhe institucione shëndetësore);	QPS , Stacioni Policor, institucionet shëndetësore dhe organizatat qytetare	prill, maj, tetor dhe nëntor	- Numri i punëtorive të mbajtura - Numri i pjesëmarrësve
2.7	Organizim i forumeve profesionale (në përputhje me sferat e shqetësimeve të përcaktuar në këtë plan) të aktorëve të sistemit juridik-qytetar për nevojën e ndërhyrjes së koordinuar në shqiptimin e masave të përkohshme për mbrojtje (QPS, Gjykata Themelore Tetovë dhe organizatat qytetare).	QPS, Gjykata Themelore Tetovë dhe organizatat qytetare.	prill, maj, tetor dhe nëntor	- Numri i punëtorive të mbajtura - Numri i pjesëmarrësve

Qëllimi i veçantë 3: Përmirësim i sistemit të mbrojtjes së viktimave të dhunës familjare				
Rezultati 3: Sigurim i strehimores afatgjatë në suazat e strehimores rajonale				
3.1	Organizim i takimit të përbashkët me kryetarët e komunave të Tetovës dhe Gostivarit (bashkëpunim midis komunave)	Komuna e Tetovës Komuna e Gostivarit	tetor 2011	U bë marrëveshje për bashkëpunim midis komunave U përcaktuan zëra në buxhet
3.2	Sigurim i hapësirës për strehimore rajonale, pajisje e saj dhe sigurim të shpenzimeve për punë (energji, ujë, telefon, ushqim, mjekime etj.);	Komuna e Tetovës Komuna e Gostivarit Në koordinim me MPPS	shkurt-mars	- U sigurua hapësirë për Strehimore rajonale
Qëllimi i veçantë 4: Vendosja e sistemit për evidencë dhe mbledhje të rregullt të të dhënave për rastet e dhunës familjare				
Rezultati 4. 1.: Sistem për evidencë të rasteve të dhunës familjare në institucionet shëndetësore				
Rezultat 4.2.: Sistem për mbledhjen e rregullt të të dhënave dhe ndjekje e gjendjes nga të gjitha institucionet kompetente.				
4.1	Organizim i takimit të përbashkët i punëtorëve shëndetësorë me strukturat e tjera kompetente profesionale (punëtor social, inspektor i policisë për dhunën familjare, prokuror publik, gjykatës qytetar dhe penal) me qëllim që të shkëmbehen informacione në raport me evidencën ekzistuese për dhunën familjare.	Komuna, Urgjenca, Mjekët amë, Neuropsikiatrit, QPS, MPB – SP Tetovë, PThP, Gjykata themelore Tetovë, Shoqatat e Qytetarëve	janar 2012	Takim i realizuar Pjesëmarrës të pranishëm në takim
4.2	Formim i grupit të punës (mjekë amë, urgjenca, neuropsikiatër) për përgatitje të rekomandimit për mbajtje të evidencës në	Komuna, mjekët amë, Urgjenca dhe neuropsikiatrit, Njësia Rajonale e FSSH-së	shkurt 2012	- U formua grup me punëtorë shëndetësorë

	rastet e dhunës familjare në institucionet shëndetësore.			
4.3	Përgatitje të rekomandimit për mbajtje të evidencës në institucionet shëndetësore.	Mjekët amë, Urgjenca dhe neuropsikiatrit, Njësia Rajonale e FSSH-së	shkurt 2012	-Udhëzim i përgatitur për mbajtje të evidencës në institucionet shëndetësore
4.4	Organizim i takimit të përbashkët me përfaqësuesit e të gjitha institucioneve kompetente me qëllim që të përcaktohet sistem për mbledhjen e rregullt të të dhënave për dhunën familjare.	Komuna e Tetovës, Qendra për Punë Sociale, stacioni policor, institucionet shëndetësore, sektori qytetar, PThP dhe Gjykata Themelore Tetovë.	mars 2012	- U vendos sistem i mbledhjes dhe dorëzimit të rregullt të të dhënave në komunë - U përcaktuan parametrat për mbledhjen e të dhënave
4.5	Dorëzim i raporteve tek Komuna (të gjitha institucionet kompetente)	Komuna e Tetovës	mars – në vazhdim	U dorëzuan raportet gjashtëmujore për dhunën familjare nga të gjitha institucionet kompetente sipas parametrave të përcaktuar
Qëllimi i veçantë 5: Vendosja e mekanizmit për zbatim dhe ndjekje të Planit Aksionar Lokal për Mbrojtje nga Dhuna Familjare				
Rezultati: Zbatim efektiv i Planit Aksionar Lokal për Mbrojtje nga Dhuna Familjare në Komunën e Tetovës				
5.1	Formim i organit për zbatim dhe ndjekje të implementimit të PAL për Mbrojtje nga Dhuna Familjare;	Komuna e Tetovës	janar	- Anëtarë të identifikuar - Numri i anëtarëve të organit
5.2	Përcaktim të kompetencave të organit për zbatim dhe ndjekje të Planit Aksionar Lokal	Komuna e Tetovës	janar	-Kompetenca të përcaktuara - Organizim i takimit me

	për Mbrojtje nga Dhuna Familjare (Organizim i takimit të organit)			organin
5.3	Përgatitje të raporteve të rregullt për ndjekje të implementimit të PAL.	Komuna e Tetovës	Vazhdimisht (në çdo tre muaj)	- Raporte të përgatitur

ANEKS I

Anëtarë të grupit të punës të cilët marrin pjesë në përgatitjen e Planit aksionar lokal për mbrojtje nga dhuna familjare

Emri dhe mbiemri	Institucioni/ organizata
Abdulvait Huseini	Shoqata e qytetarëve ADRR “Dielli”
Dimçe Zdraveski	SPB Stacioni i Policisë - Tetovë
Ermira Ethemi	Qendra për punë sociale - Tetovë
Zana Xhelili	Shoqata e qytetarëve “Forumi i grave”
Jovica Trajçevski	SPB Stacioni i Policisë - Tetovë
Juliana Stevçeska	Komuna e Tetovës
Margarita Gavrovska	Komuna e Tetovës
Nada Bllazhevaska	Qendra për Punë Sociale - Tetovë
Hana Bexheti	Komuna Tetovë
Xhavid Idrizi	Shoqata Qytetare “Dora e Arte”
Facilitator: Maria Gelevska – Shoqata ESE	

**ЛОКАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ЗАШТИТА ОД СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО
НА**

ОПШТИНА ТЕТОВО ЗА 2012 ГОДИНА

ВОВЕД

Здружението за еманципација, солидарност и еднаквост на жените на РМ - ЕСЕ во партнерство со општина Тетово во текот на 2011 година спроведе активности кои имаат за цел подготовка на локален акциски план за унапредување на системот за заштита од семејно насилство во општина Тетово.

Како дел од програмските активности беше формирана работна група составена од претставници од локалната општинска администрација; полициска станица Тетово; Центар за социјална работа, Тетово; ЈЗУ Центар за јавно здравје, Тетово; како и локални граѓански организации. Работната група имаше за задача да ги идентификува сферите на загриженост и проблемите во постапувањето на сите надлежни институции и општината во однос на семејното насилство и врз основа на тоа да подготви Локален акционен план за нивно надминување.

Основа за подготовка на Локалниот акциски план претставува спроведената анализа која имаше за цел да го утврди институционалниот одговор кон семејното насилство во општина Тетово, односно постапувањето на сите надлежни институции при обезбедување на навремена и соодветна заштита на жртвите на семејно насилство во периодот 2005-2010 година. Всушност со анализата се опфати временскиот период од донесувањето на законската регулатива, па се до подготовката на овој план со цел да се утврдат позитивните/ негативните трендови во постапувањето на институциите соодветно на нивниот законски пропишан мандат. За потребите на анализата беа развиени два инструменти и тоа: прашалник за добивање на квантитативни податоци од надлежни институции и прашалник за спроведување на квалитативни интервјуа со професионалци кои се надлежни да постапуваат во случаи на семејно насилство. Дополнително се спроведоа интервјуа со претставник/ци на локалната општинска администрација, граѓанските организации и жртви на семејно насилство.

Подготвениот Локалниот акционен план за заштита од семејно насилство за 2012 година ќе биде поднесен до Градоначалникот и Советот на Општина Тетово на усвојување и ќе претставува основа за унапредување на заштитата од семејно насилство во општината за 2012 година.

Подготовката на овој план, односно спроведените активности се реализираа во рамки на програмата CIVICA MOBILITAS имплементирана од ЦИРа и финансиски поддржана од SDC.

ПРВ ДЕЛ:

**АНАЛИЗА НА СОСТОЈБИТЕ, ОДНОСНО ПОСТАПУВАЊЕ НА НАДЛЕЖНИТЕ ИНСТИТУЦИ ВО СЛУЧАИ
НА СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО ВО ОПШТИНА ТЕТОВО (2005- 2010)**

1. МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО

Мерките за заштита имаат цел обезбедување на сигурноста и заштита на жртвите од идно насилство, односно помош за надминување на последиците од доживеаното насилство, како и создавање на услови за нејзина интеграција во социјалната средина. Центарот за социјална работа, односно одговорниот стручен работник го следи спроведувањето на мерките за заштита. Мерки за заштита предвидени со позитивното семејно законодавство се: нужно сместување; соодветна здравствена заштита; соодветна психосоцијална интервенција и третман; соодветно советување; редовно школување на децата на жртвата; известување на органот на прогон; правна помош и застапување; иницирање на потребни судски постапки и поднесување на барање за изрекување на привремени мерки за заштита.

Пријавени случаи на семејно насилство во Центар за социјална работа – Тетово

Бројот на пријавени случаи на семејно насилство во Центар за социјална работа Тетово по години е следен: 2005г. пријавени се 15 случаи; 2006 г. пријавени се 16 случаи; 2007 г. пријавени се 38 случаи; 2008 г. пријавени се 57 случаи; 2009 г. пријавени се 52 случаи; и 2010 г. пријавени се 46 случаи. Од вкупниот број на пријавени случаи (224), 183 се пријавени по пат на поднесување на пријава од страна на жените жртви на семејно насилство. Од добиените податоци може да се констатира низок степен на пријавени случаи на семејно насилство .

Нискиот степен на пријавени случаи го потврдуваат и податоците за исклучително нискиот број на поднесени писмени барања за заштита. Имено од вкупно пријавените случаи на семејно насилство до Центарот за социјална работа(183), само во 75 случаи жртвите потпишале формално барање за отпочнување на постапка за заштита пред Центарот за социјална работа. Ова подразбира дека единствено во 75 случаи во анализираниот период Центарот ја обезбедил потребната заштита, односно истата ја обезбедил во просек на 12 жени жртви на семејно насилство за време на една година.

Податоците добиени од Центарот за социјална работа по однос на бројот на поединечните услуги (мерки за заштита) кои Центарот за социјална работа ги обезбедил за жртвите на семејно насилство за периодот од 2005-2010 г. е следен: на 5 жени жртви на семејно насилство им е обезбедено нужно сместување во засолниште; на 28 жени им е обезбедена соодветна здравствена заштита; на 230 жени им била обезбедена психосоцијална интервенција и третман; во 7 случаи е помогнато на децата на жртвите на семејно насилство за продолжување на редовното образование; во 21 случај е известен органот за прогон (полицијата); во 19 случаи ЦСР- Тетово покренал други постапки пред надлежен суд кои произлегуваат од односи родители /деца; во 8 случаи ЦСР

поднел барање до судот за изрекување на Привремени мерки за заштита и на 66 жени жртви на семејно насилство им е дадена правна помош. Важно е да се напомене дека поради недостаток на капацитети во рамки на Центарот за социјална работа –Тетово за обезбедување на правна помош, користени се исклучиво услугите на здружението на граѓани кое истата ја обезбедува од 2003 година. Со исклучок на обезбедената психосоцијална помош и поддршка, сите останати поединечни услуги (мерки за заштита) се обезбедени во мал обем. Дополнително, непостоењето на државно засолниште во Тетово ја оневозможува сеопфатната заштита на жртвите кои имаат потреба од итно сместување доколку нивниот или животот на нивните деца е доведен во опасност. Покрај Центарот за социјална работа и полициската станица Тетово, во здравствените институции во оваа општина не се евидентирани случаи на семејно насилство.

ПРАВЕН СИСТЕМ ЗА ЗАШТИТА ОД СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО

2.1. ГРАЃАНСКО ПРАВЕН СИСТЕМ ЗА ЗАШТИТА – ПРИВРЕМЕНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО

Привремените мерки за заштита имаат за цел заштита на жртвите од идно насилство, односно овозможување на непосредна и брза заштита на жртвата на семејно насилство. Во позитивното семејно законодавство предвидени се следните привремени мерки за заштита: забрана на насилникот да се заканува дека ќе стори семејно насилство; забрана на насилникот да малтретира, вознемирува, телефонира, контактира, или на друг начин да комуницира со жртвата; забрана на насилникот да се приближува до живеалиштето, училиштето, работното место или определено место кое редовно го посетува друг член од семејството; отстранување на насилникот од домот без оглед на сопственоста, до донесување на конечна одлука од страна на судот; забрана на насилникот да поседува огнено оружје или истото да му биде одземено; задолжување на насилникот да ги врати предметите кои се потребни за задоволување на секојдневните потреби на семејството; задолжително издржување на семејството од страна на насилникот; посетување на соодветно советувајќи од страна на насилникот; задолжително лекување на насилникот доколку е корисник на алкохол и други психотропни супстанции или има некое заболување; надоместување на медицинските и други трошоци настанати од семејното насилство и изрекување на која било друга мерка која судот ќе ја смета за неопходна за да се обезбеди сигурност и добросостојба на другите членови на семејството.. Овие привремени мерки ги издава судот на барање на Центарот за социјална работа и жртвата на семејно насилство.

Поднесување на барање за изрекување на привремени мерки за заштита од страна на Центарот за социјална работа, Тетово

Центарот за социјална работа Тетово во предметниот период на анализа примил исклучително низок број на барања за формално отпочнување на постапка за заштита, односно вкупно 75. Следствено на малиот број на поднесени формални барања за заштита, мал е и бројот на поднесени барања до судот за изрекување на Привремени мерки за заштита (ПМЗ). Имено во анализираниот период ЦСР Тетово поднел само осум(8) барања до судот за изрекување на привремени мерки за заштита. Овие осум(8) барања ги содржат сите видови на привремени мерки за заштита предвидени во Законот за семејство.

Постапување на судот по поднесените барања за изрекување на привремени мерки за заштита (ПМЗ)

Од добиените податоци од страна на Основниот суд Тетово отсуствуваа податоци за бројот на поднесени барања/ предлози за изрекување на Привремени мерки за заштита . Достапни се единствено податоците за побарани поединечни привремени мерки за заштита и нивниот вид. Имено за анализираниот период Центарот за социјална работа Тетово побарал изрекување на 45 поединечни привремени мерки за заштита.

Од нив, Основниот суд –Тетово изрекол 35 привремени мерки за заштита. По однос на видот на изречените мерки од законски предвидените 11 привремени мерки за заштита, основниот суд изрекол единствено три вида ПМЗ и тоа следните : забрана да се заканува дека ќе стори семејно насилство; задолжително издржување на семејството и задолжително лекување доколку е корисник на алкохол и други психотропни супстанции или има некое заболување.

До Основниот суд –Тетово не се поднесени барања/предлози за изрекување на ПМЗ директно од страна на жртва на семејно насилство.

2.2. КАЗНЕНО ПРАВЕН СИСТЕМ ЗА ЗАШТИТА

Казнено праваната заштита има за цел да го санкционира насилното однесување во рамки на семејството, односно да даде до знаење дека таквото однесување е недозволиво и дека истото ќе биде подложно на соодветни санкции. Оваа заштита ја обезбедуваат органите за внатрешни работи, односно сите останати актери во рамки на казнено правниот систем. Семејното насилство во РМ е санкционирано, односно регулирано во повеќе глави на Кривичниот законик (кривични дела против животот и телото, кривични дела против слободите и правата на човекот и граѓанинот, кривични дела против половата слобода и морал. Казненото право на РМ не инкриминира посебен вид на прекршоци од областа на семејното насилство .Сите кривични дела за заштита од семејно насилство се гонат по службена должност, освен кривичното дело телесна повреда чл. 130 ст.2 за кое единствено е потребно да се прибави предлог за гонење –согласност на жртвата пред поднесување на кривична пријава.

Предметот на анализа во однос на постапување на ПС- Тетово за периодот 2005-2010 беше ограничен поради физичка достапност на следниве податоци : пријавени случаи на семејно насилство, вклучувајќи ги податоците за пријавени поплаки и прекршочни пријави за семејно насилство за период од 2005 до 2008 година. Дополнително оваа анализа беше лимитирана поради оскудните податоци (само за кривично дело телесна повреда) од страна на Основното јавно обвинителство од Тетово.

Пријавени случаи на семејно насилство во полициска станица Тетово за 2009 г. (во понатамошниот текст ПС-Тетово)

Вкупниот број на пријавени случаи на семејно насилство во Полициска станица Тетово во 2009 год. изнесува 149, што е исклучително ниско со оглед на тоа дека за истиот период во полициска станица Кочани се пријавени 141 случај на семејно насилство. Пријавените случаи на семејно насилство се однесуваат на сите видови на овој вид на насилство (вклучувајќи го семејното насилство врз жени, родители и деца).

Пријавени поплаки / писмени предупредувања за семејно насилство до ПС –Тетово за 2009 г.

Значителен дел од пријавените случаи во 2009 г. отпаѓаат на поплаки. Па така вкупниот број на пријавени поплаки за 2009 година изнесува 90. Сепак загрижува податокот за нискиот број на евидентирани поплаки за семејно насилство, имајќи предвид дека во ПС -Кочани вкупниот број на поплаки за истоимениот период изнесува 106.

Прекршочни пријави за семејно насилство поднесени од ПС-Тетово за 2009 г.

Од вкупно пријавените случаи за 2009 г., исклучително мал дел отпаѓа на прекршочни пријави. Имено, во овој период ПС Тетово евидентирала 1 прекршочна пријава за семејно насилство. За илустрација, во истиот период во ПС - Кочани се евидентирани 10 прекршочни пријави.

Посебни извештаи за извршени кривични дела за семејно насилство

Дел од пријавените случаи резултирале со подготовка и поднесување на посебни извештаи. Посебен извештај подготвува инспекторот задолжен за семејно насилство во случај кога жртвата бара кривичен прогон но поради недостаток од докази не е поднесена кривична пријава. Подготвениот извештај се доставува до Јавното Обвинителство. Во анализираниот период бројот на овие извештаи изнесува 60 подготвени извештаи, и тоа во 2005 г. девет(9) извештаи; во 2006 г. 12 извештаи; во 2007 г. девет(9) извештаи; во 2008 г. 10 извештаи; во 2010 г. 11 извештаи и во 2010 г. девет (9) извештаи за извршени кривични дела за семејно насилство. За разлика од полициска станица Тетово, Основно јавно обвинителство не евидентирале вакви посебни извештаи.

Поднесени кривични пријави за одделни видови на семејно насилство од ПС - Тетово

Дел од пријавените случаи резултирале со изготвување и поднесување на кривични пријави за извршено семејно насилство. Во предметниот период на анализа, односно 2005-2010 вкупно се поднесени 209 кривични пријави.

Во однос на видовите на насилство за кои се поднесени кривичните пријави состојбата е следна:

А) Психолошко насилство

Во анализираниот период (2005-2010), полициска станица - Тетово изготвила кривични пријави за кривични дела против слободите и правата на човекот, со кои се санкционираат облиците на психолошко насилство (семејно насилство) и тоа вкупниот број на кривични пријави за кривичните дела: Загрозување на сигурноста (чл.144 ст.2) и Присилба(чл.139 ст.2) изнесува 68 случаи.

Не постои ниту една кривична пријава за кривично дело Противправно лишување од слобода (чл.140 ст.2), кое исто така е дело со кое се санкционира психолошкото насилство.

Во 3 (три) од пријавените случаи на кривични дела е користено огнено оружје и тоа кај кривичното дело загрозување на сигурност.

Б) Физичко насилство

Бројот на поднесени кривични пријави, за кривични дела против животот и телото, со кои се санкционираат облиците на физичко насилство (семејно насилство), во анализираниот период е следен: 2005 г. поднесени се 37 пријави ; 2006 г. поднесени се 31 пријава; 2007 г. поднесени се 31 пријава ; 2008 г. поднесени се 39 пријави ; 2009 г. поднесени се 48 пријави; и 2010, за период од 6 месеци се поднесени 23 кривични пријави. Во однос на видот на кривични дела за кои се изречени кривични пријави, податоците се следни : две (2) пријави за убиство; 138 пријави за телесна повреда, и една (1) за тешка телесна повреда.

Од вкупниот број на поднесени кривични пријави (209), 167 се однесуваат на кривични дела за семејно насилство извршени врз жени жртви на семејно насилство (сопруги/ партнерки).

В) Сексуално насилство

Во периодот од 2005 -2010 не е поднесена ниту една кривична пријава за сексуално насилство.

Од добиените податоци може да се констатира следната состојба во однос на казнено правниот систем за заштита во општина Тетово. Бројот на вкупни пријави за случаи на семејно насилство во 2009 година изнесува 149, што претставува соодветен број на пријави поднесени за период од една година од страна на граѓаните на општина Тетово.

Од понатамошната анализа евидентен е завидниот број на поплаки за семејно насилство поднесени до Полициска станица Тетово за 2009 г. Имено, од вкупниот број на пријави за семејно насилство во 2009 г. (149), 90 отпаѓаат на пријавени поплаки во истата година.

Од анализираните податоци во однос на постапувањето на полицијата по пријавените случаи, евидентен е исклучително нискиот број на поднесени прекршочни пријави (само 1 прекршочна пријава во 2009 г.). Имајќи ја предвид основната интенција на законодавецот, т.е. законкото регулирање на актите на семејно насилство како кривични дела, наместо како прекршок, би можеле да заклучиме дека ваквата пракса на „не“ поднесување прекршочни пријави е во ред. Но ова само доколку бројот на кривични пријави за семејно насилство е на завидно ниво. Но, од добиените податоците може да се констатира недоволен број на

поднесени кривични пријави за семејно насилство. Па така во 2009 година, од вкупниот број на пријавени случаи на семејно насилство (149), Полициска станица Тетово подготвила 48 кривични пријави за семејно насилство.

Во однос пак на покренувањето на кривични пријави по однос на различните видови на семејно насилство, евидентна е позитивна пракса на поднесување на кривични пријави за психолошко насилство со исклучок на кривичното дело Противправно лишување од слобода. Согласно Кривичниот законик ова дело заедно со делата Присилба и Загрозување на сигурноста се кривични дела со кои се санкционираат психичките облици на семејно насилство и кои се гонат по службена должност.

По однос на физичкото насилство, постои негативна пракса на поднесување на кривични пријави само за кривичното дело Телесна повреда. Воедно податоците бележат негативна пракса и во однос на не поднесување на кривични пријави за сторено сексуално семејно насилство.

Во однос на постапувањето на полицијата забележана е негативна пракса на барање на согласност од страна на жртвата за кривичен прогон, дури и за кривични дела кои се гонат по службена должност (ова особено за кривичните дела Присилба и Загрозување на сигурност).

Извршени привремени мерки за заштита од страна на полициска станица Тетово

За предметниот период на анализа, од страна на Основниот суд Тетово на Полициска станица Тетово и биле доставени за извршување само четири (4) решенија за извршување на ваков вид на мерки. И тоа, две (2) решенија со 3 поединечни привремени мерки за заштита били извршени во текот на 2009 год. и две (2) решенија со 7 привремени мерки за заштита извршени во 2010 год.

Посебни извештаи за извршени кривични дела за семејно насилство, примени од страна на Основно јавно обвинителство (во понатамошниот текст ОЈО- Тетово)

Основното Јавно Обвинителство Тетово не евидентирало ниту еден случај на примен посебен извештај (кога жртвата бара кривичен прогон но поради недостаток од докази не е поднесена кривична пријава). Овој податок зачудува особено ако ги земеме во предвид податоците според кои од ПС- Тетово поднесени се вкупно 60 посебни извештаи за извршени кривични дела за семејно насилство до ОЈО.

Евидентирани кривични пријави и поднесени обвинителни акти од страна на ОЈО – Тетово

Во периодот 2005-2010 година според евиденцијата на ОЈО, до него се доставени следниот број на кривични пријави: 2005 г. 25 кривични пријави; 2006 г. 44 кривични пријави ; 2007 г. 24 кривични пријави ; 2008 г. 36 кривични пријави; 2009 г. 29 кривични пријави; и во 2010 г. 21 кривична пријава. Сите поднесени кривични пријави до ОЈО –Тетово се однесуваат на кривично дело телесна повреда (ова се единствените податоци кои што се обезбедени од страна на ОЈО). Од вкупно поднесените 179 кривични пријави, Основно јавно обвинителство поднело 135 обвинителни акти до Основен суд Тетово и отфрлило 38 кривични пријави ОЈО.

ОЈО -Тетово не навело колку изнесува просечното време од моментот на поднесена кривична пријава до поднесување на обвинителен акт, ниту се наведени потешкотиите со кои се соочуваат обвинителите при процесуирање на предмети кои се однесуваат на семејно насилство.

Изречени правосилни пресуди од страна на Основен суд Тетово

Согласно на податоците добиени од Основен суд Тетово, Основен суд Тетово изрекол 140 правосилни пресуди за период од 2005-2010 година . Од вкупниот број на правосилни пресудени предмети за случаи на семејно насилство, 90 правосилни пресуди се однесуваат на делото Телесна повреда. Од вкупниот број на правосилни пресуди за случаи на семејно насилство во 10 случаи судот изрекол условна осуда, во 23 случаи судот изрекол парична казна , и во останатиот број на случаи (107) е изречена казна затвор. Таа е изречена за најтешките кривични дела и тоа убиство, силување и полов напад врз дете.

Кривичното одделение при Основен суд Тетово, кривичните предмети за семејно насилство не ги води во посебен уписник и под посебна шифра. Воедно во прашалникот не се наведени потешкотиите со кои судот се соочува при процесуирање на предмети за семејно насилство.

3. ЗАКЛУЧОЦИ ОД СПРОВЕДЕНАТА АНАЛИЗА НА ПОСТАПУВАЊЕ НА НАДЛЕЖНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ВО СЛУЧАИ НА СЕМЕЈНОТО НАСИЛСТВО ВО ОПШТИНА ТЕТОВО (2005- 2010)

Како резултат на спроведената квантитативна и квалитативна анализа на состојбите, односно на постапувањето на надлежните институции во случаи на семејно насилство во општина Тетово беа утврдени следните сфери на загриженост:

ОПШТИ

- 1) Не постои востановен систем и методологија за прибирање на податоци за семејно насилство од страна на сите надлежни институции со цел евидентирање, прибирање и анализа на состојбите со семејното насилство;
- 2) Граѓаните не се доволно информирани за мандатот на постапување на надлежните институции по однос на случаите на семејното насилство;
- 3) Не постои континуирана едукација и механизми за координирано постапување на професионални структури кои работат на полето на семејно насилство на општинско ниво.

МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО

- 4) Низок степен на пријавување на случаи на семејно насилство во Центарот за социјална работа од Тетово (просечен број на случаи во година изнесува 12);
- 5) ЦСР Тетово не е достапен во попладневните часови, после 16 часот, во викенди и празници;
- 6) ЦСР Тетово нема доволно екипиран кадар за работа со жртви на семејно насилство;

- 7) Не постои регионално прифатилиште во Полошкиот регион за долгорочно сместување на жртви на семејно насилство, и наедно не постои краткорочно прифатилиште за жртви на семејно насилство во услови на потреба од итно сместување;
- 8) Освен правната помош, отсуствува обезбедување на психолошка помош преку советувашиште за жени жртви на семејно насилство;
- 9) Во здравствените институции не постои посебна евиденција за пријавени случаи на семејно насилство;

ГРАЃАНСКО ПРАВЕН СИСТЕМ ЗА ЗАШТИТА – ПРИВРЕМЕНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО

- 10) Исклучително низок број на поднесени барања за изрекување на привремени мерки за заштита од страна на Центарот за социјална работа Тетово (вкупно 8 барања за период од пет години);
- 11) Постои пракса на изрекување на само три вида на привремените мерки за заштита и тоа: забрана да се заканува дека ќе стори семејно насилство; задолжително издржување на семејството и задолжително лекување доколку е корисник на алкохол и други психотропни супстанции или има некое заболување;

КАЗНЕНО ПРАВЕН СИСТЕМ ЗА ЗАШТИТА

- 12) Не постои ниту една поднесена кривична пријава за сторено сексуално насилство(семејно насилство) во периодот од 2005 до 2010 година;
- 13) Актите на семејно насилство во голем број на случаи се третираат како поплаки и не резултираат со поднесување на кривични пријави;
- 14) Исклучително низок број на поднесени кривични пријави за извршено семејно насилство;

- 15) Значителен број од поднесените пријави за физичко насилство отпаѓаат на кривичното дело Телесна повреда, а за психолошко насилство на кривичното дело Загрозување на сигурноста и Присилба;
- 16) Постојење на пракса на барање на согласност за кривичен прогон од страна на жртвата, дури и за кривични дела кои се гонат по службена должност;

ВТОР ДЕЛ:

ЛОКАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА ЗАШТИТА ОД СЕМЕЈНО НАСИЛСТВО ЗА 2012 ГОДИНА НА ОПШТИНА ТЕТОВО

1. ОПШТА ЦЕЛ НА ЛОКАЛНИОТ АКЦИСКИ ПЛАН

Општа цел на Локалниот акциски план за заштита од семејно насилство на општина Тетово е намалување на појавата на семејно насилство и подобрување на квалитетот на заштита со системски мерки во областите/домените на превенирање на појавата на семејно насилство, континуирана едукација на професионални структури, подобрување на системот за заштита на жртвите на семејно насилство, воспоставување на систем за евиденција и редовно прибирање на податоци за случаите на семејно насилство.

2. ПОСЕБНИ ЦЕЛИ, РЕЗУЛТАТИ И АКТИВНОСТИ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ЛОКАЛНИОТ АКЦИСКИ ПЛАН

Посебна цел 1: Превенирање на појавата на семејно насилство

| 17

Резултат 1.1 : Зголемена информираност на населението за препознавање на семејното насилство, за потребата од негово навремено пријавување, како и за постојните можности за заштита од овој вид на насилство

Активности:

1. Подготовка на информативно-едукативни материјали (брошури, флаери и постери), вклучувајќи и дисеминирање на информативно –едукативните материјали
2. Подготовка на краток спот за семејно насилство
3. Запознавање на општата јавност преку електронски медиуми (презентирање на мандатот и видот на заштита која ја обезбедуваат надлежните институции)

Носители на активностите: општина Тетово, Центар за социјална работа, полициска станица, здравствени институции и граѓански сектор.

Период на реализација: на секои два месеци во текот на годината.

Резултат 1.2 Зголемена информираност на младите за препознавање на семејното насилство, за потребата од негово навремено пријавување, како и за постојните можности за заштита од овој вид на насилство

1. Организирање на едnodневни информативно-едукативни работилници со средношколска популација

Носители на активностите: општина Тетово, Центар за социјална работа, полициска станица, здравствени институции и граѓански сектор.

Период на реализација: на секои два месеци во текот на годината.

Посебна цел 2: Континуирана едукација на професионални структури

Резултат 2.1. : Зголемена информираност, сензибилизираност, знаења и вештини на професионалните структури за постапување по случаите на семејно насилство

Активности:

1. Организирање на еднодневни тематски работилници (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) за соодветно постапување на случаи на семејно насилство на полициските службеници на територија на општина Тетово;
2. Организирање на еднодневни тематски работилници (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) за соодветно постапување на случаи на семејно насилство на службениците во Центарот за социјална работа во општина Тетово;
3. Организирање на еднодневни тематски работилници (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) за соодветно постапување на случаи на семејно насилство на здравствените работници на територија на општина Тетово;
4. Организирање на еднодневни тематски работилници (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) за соодветно постапување на случаи на семејно насилство на претставници на ОЈО и Основен суд Тетово (кривично одделение);
5. Организирање на стручни форуми (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) на актери од казнено правниот систем за потребата од координирано постапување во обезбедување на сите видови на заштита и унапредување во обезбедување на оваа заштита (полиција, ОЈО и Основен суд Тетово);
6. Организирање на стручни форуми (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) на актери кај кои се врши пријавување на случаи на семејно насилство во однос на обезбедување на сите видови на заштита и унапредување во обезбедување на оваа заштита (ЦСР, полиција, здравствени институции и граѓански организации);
7. Организирање на стручни форуми (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) на актери од граѓанско правниот систем за потребата од координирано постапување во изрекување на привремените мерки за заштита (ЦСР, Основен суд Тетово и граѓански организации).

Носители на активностите: Центар за социјална работа, полициска станица, здравствени институции, граѓански сектор, ОЈО и Основен суд Тетово

Период на реализација: на секои три месеци во текот на годината.

Посебна цел 3: Подобрување на системот за заштита на жртвите на семејно насилство

Резултат 3.1: Обезбедување на долгорочно засолнување во рамки на регионално прифатилиште

| 20

Активности :

1. Организирање на заедничка средба на градоначалник од Тетово и Гостивар со цел етаблирање на регионално засолниште за жртви на семејно насилство.
2. Склучување на договор за меѓуопштинска соработка помеѓу градоначалник од општина Тетово и општина Гостивар
3. Обезбедување на простор за функционирање на регионално засолниште за жртви на семејно насилство.

Носители на активностите: Општина Тетово, општина Гостивар и Министерство за труд и социјална политика

Период на реализација: континуирано

Посебна цел 4: Воспоставување на систем за евиденција и редовно прибирање на податоци за случаите на семејно насилство

Резултат 4.1. : Воспоставен систем за евиденција на случаи на семејно насилство во здравствени институции

| 21

Активности:

1. Организирање на средба на здравствени работници и останатите надлежни професионални структури (социјален работник, полициски инспектор за семејно насилство, јавен обвинител, граѓански и кривичен судија) со цел размена на информации во однос на постојната евиденција за семејно насилство.
2. Формирање на работна група (матични лекари , брза помош невропсихијатар) за подготовка на упатство за водење на евиденција за случаи на семејно насилство во здравствени установи.
3. Подготвување на упатство за водење на евиденција во здравствени установи.

Носители на активностите: здравствени институции.

Период на реализација: јануари до март, 2012.

Резултат 4.2. : Воспоставен систем за редовно прибирање на податоци и следење на состојбите од страна на сите надлежни институции

Активности:

1. Организирање на средба на претставници на надлежни институции кои постапуваат по случаи на семејно насилство со цел утврдување на систем за редовно прибирање на податоци за семејно насилство
2. Подготовка и доставување на полугодишни извештаи на сите надлежни институции до општина Тетово за состојбите по однос на семејното насилство во општина Тетово.

Носители на активностите: Општина Тетово, Центар за социјална работа, полициска станица, здравствени институции, граѓански сектор, ОЈО и Основен суд Тетово.

Период на реализација: Континуирано.

Посебна цел 5: Воспоставување на механизам за спроведување и следење на Локалниот акциски план за заштита од семејно насилство

Резултат 5.1. : Ефективно спроведување на Локалниот акциски план за заштита од семејно насилство во општина Тетово

Активности:

1. Формирање на тело за спроведување и следење на Локалниот акциски план за заштита од семејно насилство;
2. Определување на надлежности на тело за спроведување и следење на Локалниот акциски план за заштита од семејно насилство и
3. Подготвување на редовни извештаи за спроведувањето на Локалниот акциски план за заштита од семејно насилство.

Носители на активностите: Општина Тетово.

Период на реализација: почетокот на 2012 година.

ПРИЛОГ: Табеларен приказ на посебните цели, резултати и активности на Локалниот акциски план за заштита од семејно насилство на општина Тетово

Посебна цел 1: Превенирање на појавата на семејно насилство

Резултат 1.1: Зголемена информираност на населението за препознавање на семејното насилство, за потребата од негово навремено пријавување, како и за постојните можности за заштита од овој вид на насилство

Резултат 1.2: Зголемена информираност на младите за препознавање на семејното насилство, за потребата од негово навремено пријавување, како и за постојните можности за заштита од овој вид на насилство

Бр.	Задача/ активност	Носител	Време на реализација	Индикатори
1.1	Подготовка на информативно-едукативни материјали (брошури, флаери и постери), вклучувајќи и дисеминирање на информативно – едукативните материјали	општина Тетово, Центар за социјална работа, полициска станица, здравствени институции и граѓански сектор.	Подготовка на материјали – февруари Дисеминирање - континуирано	- Подготвени 2000 флаери - 200 постери
1.2	Подготовка на краток видео спот за семејно насилство	Општина Тетово	февруари	- Подготвен видео спот - Емитирања во електронски медиуми
1.3	Запознавање на општата јавност преку електронски медиуми (презентирање на мандатот и видот на заштита која ја обезбедуваат надлежните институции)	општинаТетово, Центар за социјална работа, полициска станица, здравствени институции и граѓански сектор.	февруари, мај, септември и декември	Гостувања во контактни емисии
1.4	Организирање на едnodневни	општина Тетово, Центар за	На секои два месеца по	- Број на реализирани

	информативно-едукативни работилници со средношколска популација од страна на утврден тим од професионалци	социјална работа, полициска станица, здравствени институции и граѓански сектор.	две едукативни работилници	работилници со средношколска популација - Број на средношколци присутни на предавањата
Посебна цел 2: Континуирана едукација на професионални структури				
Резултат : Зголемена информираност, сензибилизираност, знаења и вештини на професионалните структури за постапување по случаите на семејно насилство				
Бр.	Задача/ активност	Носител	Време на реализација	Индикатори
2.1	Организирање на еднодневни тематски работилници (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) за соодветно постапување на случаи на семејно насилство на полициските службеници на територија на општина Тетово;	ПС- Тетово	март, јуни, септември и декември	- Број на одржани работилници - Број на учесници
2.2	Организирање на еднодневни тематски работилници (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) за соодветно постапување на случаи на семејно насилство на службениците во Центарот за социјална работа во општина Тетово;	ЦСР- Тетово	март, јуни, септември и декември	- Број на одржани работилници - Број на учесници
2.3	Организирање на еднодневни тематски работилници (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) за	Здравствени институции- Тетово	март, јуни, септември и декември	- Број на одржани работилници - Број на учесници

	соодветно постапување на случаи на семејно насилство на здравствените работници на територија на општина Тетово			
2.4	Организирање на еднодневни тематски работилници (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) за соодветно постапување на случаи на семејно насилство на претставници на ОЈО и Основен суд Тетово(кривично одделение);	Основен суд Тетово ОЈО- Тетово	март, јуни, септември и декември	- Број на одржани работилници - Број на учесници
2.5	Организирање на стручни форуми (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) на актери од казнено правниот систем за потребата од координирано постапување во обезбедување на сите видови на заштита и унапредување во обезбедување на оваа заштита (полиција, ОЈО и Основен суд Тетово)	Полициска станица, ОЈО и Основен суд Тетово	април, мај, октомври и ноември	- Број на одржани работилници - Број на учесници
2.6	Организирање на стручни форуми (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) на актери кај кои се врши пријавување на случаи на семејно насилство во однос на обезбедување на сите видови на заштита и унапредување во обезбедување на оваа заштита (ЦСР, полиција, здравствени	ЦСР , Полициска станица, здравствени институции и граѓански организации);	април, мај, октомври и ноември	- Број на одржани работилници - Број на учесници

	институции и граѓански организации);			
2.7	Организирање на стручни форуми (согласно на сферите на загриженост дефинирани во овој план) на актери од граѓанско правниот систем за потребата од координирано постапување во изрекување на привремените мерки за заштита (ЦСР, Основен суд Тетово и граѓански организации).	ЦСР , Основен суд Тетово и граѓански организации.	април, мај, октомври и ноември	- Број на одржани работилници - Број на учесници
Посебна цел 3: Подобрување на системот за заштита на жртвите на семејно насилство				
Резултат 3: Обезбедување на долгорочно засолнување во рамки на регионално прифатилиште				
3.1	Организирање на заедничка средба на градоначалник од Тетово и Гостивар (меѓуопштинска соработка)	Општина Тетово Општина Гостивар	октомври 2011	Склучен договор за меѓуопштинска соработка Утврдени ставки во буџет
3.2	Обезбедување на простор за регионално прифатилиште, негово опремување и обезбедување на режиски трошоци за работа (струја, вода, телефон, храна, лекови и др.);	Општина Тетово Општина Гостивар Во координација со МТСП	февруари- март	- Обезбеден простор за Регионално засолниште
Посебна цел 4: Воспоставување на систем за евиденција и редовно прибирање на податоци за случаите на семејно насилство				
Резултат 4. 1. : Воспоставен систем за евиденција на случаи на семејно насилство во здравствени институции				
Резултат 4.2. : Воспоставен систем за редовно прибирање на податоци и следење на состојбите од страна на сите надлежни институции				
4.1	Организирање на заедничка средба на	Општина	јануари 2012	Реализирана средба

	здравствени работници, со други професионални структури (социјален работник ,инспектор за семејно насилство, јавен обвинител, граѓански и кривичен судија ,) со цел размена на информации во однос на постојната евиденција за семејно насилство	Брза помош Матични лекари Невропсихијатри ЦСР МВР- ПС Тетово ОЈО Основен суд Тетово Здруженија на граѓани		Присутни учесници на средбата
4.2	Формирање на работна група (Матични лекари , брза помош невропсихијатар) за подготовка на упатство за водење на евиденција	Општина Матични лекари , Брза помош и невропсихијатри Подрачно одделение на ФЗО	февруари 2012	- Формирана група од здравствени работници
4.3	Подготвување на упатство за водење на евиденција во здравствени установи	Матични лекари , Брза помош и невропсихијатри Подрачно одделение на ФЗО	февруари 2012	-Подготвено упатство за водење на евиденција во здравствени установи
4.4	Организирање на заедничка средба со претставници од сите надлежни институции заради утврдување на систем за редовно прибирање на податоци за семејно насилство	Општина Тетово, Центар за социјална работа, полициска станица, здравствени институции, граѓански сектор, ОЈО и Основен суд Тетово.	март 2012	-Востановен систем за редовно прибирање и доставување на податоци до општината -Утврдени параметри за прибирање на податоци
4.5	Доставување на полугодишни извештаи до Општината (сите надлежни институции)	Општина Тетово	март - во континуитет	Доставени полугодишни извештаи за семејно насилство од сите

				надлежни институции по утврдени параметри
<p>Посебна цел 5: Воспоставување на механизам за спроведување и следење на Локалниот акциски план за заштита од семејно насилство</p> <p>Резултат: Ефективно спроведување на Локалниот акциски план за заштита од семејно насилство во општина Тетово</p>				
5.1	Формирање на тело за следење на имплементација на ЛАП за семејно насилство	Општина Тетово	јануари	- Идентификувани членови - Број на членови на телото
5.2	Определување на надлежности на тело за спроведување и следење на Локалниот акциски план за заштита од семејно насилство (Организирање на средба на телото)	Општина Тетово	јануари	-Утврдени надлежности - Организирана средба на телото
5.3	Подготовка на редовни извештаи за следење на имплементацијата на ЛАП	Општина Тетово	Континуирано (на секои три месеци)	- Подготвени извештаи

АНЕКС I

Членови на работната група кои учествуваа во подготовката на Локалниот акционен план

Име и презиме	Институција/организација
Абдулваит Хусеини	Здружение на граѓани АДРР „Сонце“
Димче Здравески	СВР Полициска станица - Тетово
Ермира Етхеми	Центар за социјална работа - Тетово
Зана Целили	Здружение на граѓани „Женски Форум“
Јовица Трајчевски	СВР Полициска станица - Тетово
Јулиана Стевческа	Општина Тетово
Маргарита Гавровска	Општина Тетово
Нада Блажеска	Центар за социјална работа - Тетово
Хана Беџети	Општина Тетово
Џавид Идризи	Здружение на граѓани „Златна рака“
Фацилитатор: Марија Гелевска - Здружение ЕСЕ	

PLANI LOKAL AKSIONAR

PËR MBROJTJEN NGA
DHUNA FAMILJARE

NË KOMUNËN E TETOVËS për vitin 2012

ЛОКАЛЕН АКЦИСКИ ПЛАН

ЗА ЗАШТИТА ОД СЕМЕЈНО
НАСИЛСТВО

ВО ОПШТИНА ТЕТОВО за 2012 година